

Joaquim Bau i els regidors de Tortosa

Mai no havia tingut interès especial per la figura de Joaquim Bau. Quan vaig llegir que l'Ajuntament de Tortosa treia el nom de la seva plaça, però, vaig decidir escriure perquè em va semblar un despropòsit majúscul. M'ho va ratificar l'amic Josep Bayerri quan en un informe a *L'Ebre* deia molt sensatament que sense la figura de Bau no es pot entendre la història de la Tortosa del segle XX. Això és un fet, al marge de proximitat amb els plantejaments polítics o estar-ne a les antípodes.

És dramàtic que a l'Ajuntament de Tortosa marqui línies la CUP, no caracteritzada precisament per la sensatesa i la ponderació, i que tots els regidors menys un hagin votat la proposta cupaire sense posar una mica de seny al tema.

Joaquim Bau havia estat alcalde de Tortosa, diputat a les Corts, autor o participant en moltes de les iniciatives a la zona. A ell es deuen algunes realitzacions importants.

Que era franquista? Cap dubte, i amb càrrecs de primer nivell. Fins i tot, com es confessa en la biografia de Joaquim Monserrat Cavaller, va participar o col·laborar en la conspiració contra el govern de la República. Però qui ha estudiat una mica aquests temes i vol actuar seriosament sap que els assumptes relacionats amb la República i la Guerra Civil cal tractar-los amb guants de cirurgia. Aconsello als regidors que llegeixin el llibre d'un tan poc sospitós de franquista com Simeón Vidarte *Todos fuimos culpables. Testimonio de un socialista español*, o els *Diarios* del president de la República Manuel Azaña, o la seva obra *Velada en Benicarló*. O *Cara y cruz de la República*, de Luis Romero, on es poden trobar frases com aquestes: "La República fue deteriorándose y al conjunto del país hay que responsabilizar de aquel deterioro que desembocó en fracaso, destrucción y sangre. Atribuir la totalidad de la culpa a los demás resulta expediente fácil de

utilizar y hasta de razonar desde cualquier ángulo; equivale a despreciar y desaprovechar las lecciones que de los hechos pueden deducirse. Escudarse en falsedades o parcialidad manifiesta es terquedad propia de quienes se obstinan en no reconocer errores históricos".

Qualsevol que plantegi els fets de la guerra civil en clau de bons i dolents o no ha entès res o es un sectari. És ben cert que els franquistes es van sol·levar el juliol de 1936, però, no ho havien fet també les esquerres i el mateix Lluís Companys el 6 d'octubre de 1934? Els va sortir malament, però va ser sublevació perquè governaven les dretes. I no han llegit els senyors regidors les incitacions clares a l'acció violenta del líder socialista Francisco Largo Caballero en èpoques prèvies a la guerra civil?

Per tot això cal ser una mica moderats i conservar el cap al lloc. Durant la primera etapa del franquisme els do-

lents eren els rojos. Ara tot a l'inrevés. Ni una ni l'altra són veritat.

En referència a Bau, em permeto senyors regidors contar un detall històric. A la guerra civil ell ja era a Burgos, però la família estava retinguda a Tortosa. Residia a l'hotel París, situat a la casa on avui hi ha la ferreteria Margalef, a l'avinguda de la Generalitat. L'alcalde Josep Berenguer va actuar molt correctament evitant que poguessin ser liquidats pels anarquistes, que ho haguessin fet molt a gust, com ho van fer amb molts altres. La família Bau va ser intercanviada per la del general José Miaja, cap de les forces republicanes que van defensar Madrid i després seria cap del Grup d'Exèrcits de la Regió Central. Un dels més importants generals republicans, per tant. La família Bau va poder marxar en un vaixell francès i passar més tard al territori franquista. La família del general Miaja, a la qual la guerra va sorprendre a Melilla i per tant a territori

Daniel Arasa

franquista, la van portar a Uxda, al Marroc francès, i des d'allà va poder marxar. Ah! Però la família del general Miaja, malgrat la importància del seu marit i pare, no va voler anar al territori republicà i va preferir quedar-se a l'estranger. Ni ells se'n fiaven de la vida al territori republicà on durant molt temps qui manava de debó eren els pistolers!

Per tant, una mica de sentit comú, senyor regidors, però si volen seguir per aquest camí que han emprès ja que han tret el nom de Joaquim Bau els hi suggereixo unes denominacions que potser els hi seran més adients: Chaparro, Carrozas i Batiste. I prego que sota la placa d'ells posin els noms de tots els regidors que voten a favor, perquè pas-sin vostès a la història.